

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 3

БИЛТЕН

М А Р Т 2015

САДРЖАЈ

1. Минерално-витамински додаци сточној храни, дипл.инг.Бобан Росић	3
2. Извод из Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном Развоју у 2015. г, дипл.инж. Агроекономије Слободан Јаћимовић.....	3
3. Начини резидбе винове лозе - дипл.инг.Радомир Бушатовић.....	4
4. Избор подлога за крушку - Момир Недић, дипл.инж.	5
5. Прекалемљавање воћака – Живомир Николић, дипл.инж.....	6
6. IPARD фондови – дипл.инж АЕ Зоран Старицац	8
7. Доминантне цене воћа и поврћа (кванташке пијаце).....	9
8. Доминантне цене живе стоке (сточне пијаце)	10

Минерално-витамонски додаци сточној храни

У условима интензивне производње у сточарству потребе животиња за свим хранљивим материјама су врло велике и морају прецизно да буду подмирене. Велики део хранљивих материја обезбеђује се из основних енергетских, протеинских и минералних хранива. Али потреба за појединим витаминима и микроелементима не могу потпуно и сигурно да се подмире на тај начин, јер садржај и искориштеност ових материја из основних хранива веома варира и зависи од много фактора.

Због тога са већ дуго времена у храну додају чисти синтетизовани препарати појединих витамина и микроелементи у минералној, најчешће сулфатној форми. Ове хранљиве материје додају се у облику премикса, а то се чини из разлога што су колочине ових материја које треба укључити у комплетне смеше изузетно мале и ако се у смешу додају директно, заједно са осталим хранивима није могуће њихово хомогено мешање.

Премикси су по свом саставу врло различити и зависе од врсте и категорије животиње. Премиксима се у храну не уносе само витамини и микроелементи, већ и кокцидиостатици, антибиотици (пилићи, коке носиле) и неки други адитиви, који се такође додају у врло малим концентрацијама. Компоненте премика се мешају са одређеном количином фино самлевог, кукуруза, пшенице или сточног брашна који служе као носач, а такође се препоручује додавање масти, у циљу спречавања губитака путем прашине.

На нашем тржишту су уобичајени тзв.1 % премикси, који су предвиђени да се мешају у количини од једног килограма на 100 кг концентрата. Приликом поступка сатављања премикса потребно је знати концентрацију активне материје за витамине и микроелементе, као и потребну концентрацију витамина и минерала у премиксу. Потребна концентрација у премиксима за исхрану преживара, зависи од количине коју ће животиња конзумирати, односно није најважније колика је концентрација витамина и минерала у премиксу, већ је важно колико се конзумира дневно витамина и минерала.

Основни смисао производње и употребе комплексних премикса, је укључивање у њихов састав много већег броја материја. Осим витамина и микроелемената, у премиксу се налазе макроелементи, затим дикалцијум-фосфат, креда и со, као и аминокиселине које се додајуу циљу повећања биолошке вредности протеина и њиховог ефикасног искоришћавања. Од аминокиселина најчешће се укључује лизин као прва лимитирајућа аминокиселина, и метионин.

Производња квалитетног премикса захтева квалитетну опрему за мешање, прецизне ваге за одмеравање, и наравно савесну и стручну радну снагу. Осим тога, компоненте које улазе у састав премикса морају бити редовно контролисане и анализирани. Посебно је потребна контрола препарата и појединих витамина, с обзиром да витамини током лагерована губе своју активност, нарочито ако се чувају у неповољним условима.

Дипл.инж. Бобан Росић
Саветодавац за сточарство

АГРОЕКОНОМИЈА

ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О РАСПОДЕЛИ ПОДСТИЦАЈА У ПОЉОПРИВРЕДИ И РУРАЛНОМ РАЗВОЈУ У 2015. ГОДИНИ

Овом уредбом прописује се за буџетску 2015. годину обим средстава, врсте и максимални износи по врсти подстицаја у пољопривреди и руралном развоју :подстицаји, у складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју и Законом о буџету Републике Србије за 2015. годину.

Средства из . ове уредбе распоређују се за следеће програмске активности/пројекте:

- 1) директни подстицаји у пољопривреди;
- 2) мере руралног развоја;
- 3) кредитна подршка у пољопривреди;
- 4) посебни подстицаји у пољопривреди.

Директна плаћања, у зависности од врсте подстицаја из. ове уредбе исплаћују се у одговарајућим максималним износима, и то за:

- 1) премију за млеко у износу од **седам динара по литру млека**;
- 2) основне подстицаје за **биљну производњу** у износу од **6.000 динара по хектару**;
- 3) подстицаје за квалитетне **приплодне млечне краве** у износу од **25.000 динара по грлу**;
- 4) подстицаји за квалитетне **приплодне товне краве** у износу од **25.000 динара по грлу**;
- 5) подстицаје за квалитетне **приплодне овце и козе** у износу од **7.000 динара по грлу**;
- 6) подстицаје за квалитетне **приплодне крмаче** у износу од **7.000 динара по грлу**;
- 7) подстицаје за родитељске **кокошке тешког** типа у износу од **60 динара по грлу**;
- 8) подстицаје за родитељске **кокошке лаког** типа у износу од **100 динара по грлу**;
- 9) подстицаје за **родитељске ћурке** у износу од **300 динара по грлу**;
- 10) подстицаје за квалитетне **приплодне матице рибе шарана** у износу од **500 д. по грлу**;
- 11) подстицаје за квалитетне **приплодне матице рибе пастрмке** у износу од **300 ди. по грлу**;
- 12) подстицаје за **тов јунади** у износу од **10.000 динара по грлу у тову**;
- 13) подстицаје за **тов јагњаци** у износу од **2.000 динара по грлу у тову**;
- 14) подстицаје за **тов јаради** у износу од **2.000 динара по грлу у тову**;
- 15) подстицаје за **тов свиња** у износу од **1.000 динара по грлу у тову**;
- 16) подстицаје за **краве дојиље** у износу од **20.000 динара по грлу**;
- 17) подстицаје за **кошнице пчела** у износу од **500 динара по кошници**;
- 18) подстицаје за **производњу конзумне рибе** у износу од **10 д. по кг. произведене рибе**;
- 19) регрес за **гориво** и/или **ђубриво** у износу од **6.000 динара по хектару**;
- 20) регрес за **премију осигурања** за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње у износу од **40 % плаћене премије осигурања**;
- 21) регрес за **трошкове складиштења** у јавним складиштима у износу од **40 % трошкова складиштења**.

Дипл.инж. Агроекономије Слободан Јаћимовић

ВИНОГРАДАРСТВО

Начини резидбе винове лозе

У родним виноградима основна резидба се обавља у периоду мировања винове лозе тј. до бубрења окаца у пролеће. Средином фебруара након престанка мразева пецизно се може утврдити здравствено стање и родност зимских окаца како би се обавила правилна резидба тј оставио потребан број родних окаца.

Измрзлост пупољака у зимским окцима винове лозе може се утврдити методом прављења попречног пресека окца и методом провокације окаца пред извођење зимске резидбе.

У нашим условима умерено континенталне климе са резидбом би требало почети у периоду марта месеца па све до кретања сокова из разлога избегавања позних пролећних мразева.

Разликују се три начина основне резидбе у периоду мировања лозе:

- Кратка резидба
- Дуга резидба и
- Мешовита резидба

-Кратка резидба код које се остављају кратки кондири са 2 до 3 окца. За нови кондир се оставља део ластара који се развио при основи прошлогодишњег кондира.

Део ранијег кондира и остали ластари се уклањају са чокота. Ради доношења већих приноса грожђа могућа је и кратка резидба где се остављају кратки и дуги кондири како би се искористило треће и четврто родније окце. Примењује се код сората: Смедеревка, Кардинал, Вранац, Мускат хамбург.

-Дуга резидба код које се остављају само лукови. За нови лук се оставља први добро развијени ластари при основи прошлогодишњег лука, који се после резидбе савија и везује за жицу.

Најчешће се примењује на узгојним облицима високог стабла.

-Мешовита резидба се примењује код великог броја сората при шпалирском начину гајења. Код ове резидбе остављају се и кондири и лукови како би се искористио већи број родних окаца на средини ластара за доношење рода.

Примена кратке дуге и мешовите резидбе зависе пре свега од сорте и условљена је узгојним обликом чокота.

У дугом периоду гајења винове лозе резидба се обављала ручно коришћењем механичких маказа. Коришћењем пнеуматских и електричних маказа доприноси се олаканој резидби у оптималном временском року. Ручна резидба се показала као најпрецизнија приликом примене кратке дуге и мешовите резидбе. Пресецање ластара обавити на 1 cm изнад вршног окца на луковима и кондирима. Пожељно је да пресеци имају благу косину како би се сокови сливали низ кондире тј. лукове. Резидба представља најважнију ампелотехничку меру која се редовно обавља у винограду.

Дип. инжињер воћарства и виноградарства **Радомир Бушатовић**

ВОЋАРСТВО

ИЗБОР ПОДЛОГА ЗА КРУШКУ

Свака калемљена воћна садница се састоји из најмање два дела: подлоге (део биљке који даје коренов систем и део стабла) и племке (накалемљени - надземни део биљке). Од правилног избора комбинације подлоге и сорте у многостручности зависи како успех калемљења и квалитет саднице, тако и дуговечност и родност будућег стабла и засада. Подлога може бити по пореклу генеративна (ако потиче из семена) или вегетативна (ако настаје вегетативним умножавањем неког дела матичне биљке). У данашње време се у производњи садница крушке од генеративних подлога најчешће користе сејанци дивље крушке (*Pyrus communis*), док се од вегетативних углавном користе разне селекције које воде порекло од дуње (*Cydonia oblonga*). У новије време се увелико ради на клонској селекцији вегетативних подлога насталих укрштањем гајених сорти крушке.

Сејанци дивље крушке се одлучују великом бујношћу (100%) и дуговечношћу стабла. Са сортама крушке ова подлога има добар афинитет. На овој подлози окалемљене сорте су велике бујности, отпорније према мразу и суши и дуговечније али и нешто лошијег квалитета (повећано присуство камених ћелија у месу плода) у поређењу са истим сортама окалемљеним на неку од вегетативних подлога.

Од вегетативних подлога за крушку, код нас су најчешће у употреби дуња МА, дуња БА 29 и дуња МС, док се новије селекције као што су дуња SYDO, ADAMS и друге, тек уводе у производњу.

Дуња МА (QA) – највише распрострањена вегетативна подлога за крушку код нас. Стабла на њој се одликују средњом бујношћу (78% бујности сејанца) и добром родношћу. Због нешто слабијег укоренавања потребно је гајење уз наслон, јер у противном под теретом рода долази до изваљивања стабала. Добро подноси тешка земљишта али је осетљива на висок ниво креча у земљишту.

Са многим сортама ова подлога нема добар афинитет (вегетативну подударност), те се оне на њој морају калемити преко посредника. Сорте које се најчешће користе као посредници при калемљењу са дуњом су Калуђерка и Хардепонова масловка.

Дуња БА 29 – настала је у огледној станици у Анжеру (Француска) као клон тзв. провансалске дуње. Одликују је толерантност на кречна земљишта и већа компатибилност са сортама крушке. Веће је бујности од дуње МА и боље се укоренава (85% бујности сејанца). Може имати проблема код садње при лошим земљишним условима (лоша земљишна структура, лоше припремљени и суво земљиште) што доводи до формирања засада неједнаке развијености стабала.

Дуња МС(QC) – Осетљива је на мразеве, хлорозу и сушу. Слабе до средње бујности (50% бујности сејанца). Одговарају јој плодна и безкречна земљишта. Препоручљива је за јако бујне сорте и садњу у густом склопу.

Дуња SYDO – Француска селекција. Одлично се ожиљава, добра је за дубока, растресита и плодна земљишта. Веће је толерантности на кречна земљишта од дуње МА. Даје средње бујна стабла веома добре родности (75% бујности сејанца). Потребан је посредник јер нема са свим сортама добар афинитет.

Дуња ADAMS – Белгијска селекција. Одлично се ожиљава, толерантна на различите типове земљишта, али је осетљива на вишак креча као и дуња МА. Боље је компатибилности са сортама крушке, стабло је мање бујно и раније улази у период плодоношења (60% бујности сејанца).

Pyrodwarf (Rhenus 1) - настао у Газенхајму у Немачкој укрштањем сорти крушке (*OldHome x LouiseBoned'Avranc*) и каснијом клонском селекцијом. Ову подлогу карактерише одлична компатибилност са гајеним сортама крушке. Стабла окалемљена на овој подлози су 60 % мање бујности у односу на сејанац дивље крушке. Одлично се укоренава те стабла не захтевају наслон.

Од перспективних подлога за крушку треба још поменути подлоге из серије FOX створене у Италији (Болоња), чије селекције FOX 9, FOX 11 и FOX 16 одликује добра компатибилност са гајеним сортама крушке, мала до средња бујност стабла, добра родност као и одличан квалитет плода.

Момир Недић, дипл.инж.

ПРЕКАЛЕМЉАВАЊЕ ВОЊАКА

Прекалемљивање воњака се изводи уколико је извршен погрешан избор сорти за одређене агроколошке услове. Ако желимо да заменимо постојећу сорту новом, која је траженија на тржишту, као и за уношење нових сорти опрашивача у постојећем засаду. Нажалост, често се дешава да се приликом набавке садног материјала, уместо тражене сорте, добије нека друга, па је прекалемљивање неминовно.

Најчешће се прекалемљивају јабука, крушка и шљива, а ређе трешња, вишња и бресква. Треба знати да се вишња може прекалемити на трешњу, а већина трешња на вишњу не може. Шљива се не може калемити на кајсију, а кајсија на шљиву може. Већина сорти крушака може се прекалемити на дуњу, док дуња на крушку не може. Приликом прекалемљивања треба да се води рачуна да се сорте подударају по бујности, времену цветања, као и времену завршетка вегетације.

Најбољи ефекат се постиже код млађих воћака, мада се прекалемљавање може извести све до десете године. Код старијих воћака пре прекалемљавања неопходно је извршити припреме скраћивањем грана крајем фебруара и почетком марта, док се код млађих стабала истовремено врши припрема и прекалемљавање. У зависности од развијености стабала прекалемљавање се може извршити директно на деблу, раменим гранама и на гранама у круни. Дебљина грана на којима ће се извршити прекалемљавање не треба да буде дебље од 8 цм и да су доње дуже, а горње краће.

Да би прекалемљавање успело потребно је на грани која се прекалемљава оставити неколико слабо развијених гранчица у доњем делу. Њихова улога је да хране стабло док се не развију гране из калема, да спречавају развој водопија, а посебно да штите дебло од сунчевих ожеготина. Време извођења- прекалемљавање је када сокови у биљци крену. Калемљење се може обавити и у августу на спавајући пупољак. Ово калемљење се посебно препоручује за коштичаво воће (трешња, вишња, бресква и кајсија).

При калемљењу у пролеће примењују се различити начини калемљења (калемљење под кору, на исечак и у процеп). Најбоље резултате даје калемљење на исечак. Број калем гранчица на прекалемљаваној грани треба да буде од две до четири, па и више. Калем гранчице се чврсто везују рафијом или специјалним тракама од пластике. После везивања сви пресеци се премазују калем воском. Уколико калемљење не успе на овај начин, онда се може поновити у августу на спавајући пупољак.

У току године треба уклањати младаре старе сорте, а у наредних неколико година формирати жељени облик круне.

Дипл.инг.Живомир Николић

АГРОЕКОНОМИЈА

ШТА ЈЕ IPARD II PROGRAM РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 2014-2020

Програм **IPARD II** Републике Србије ,је инструмент за пред приступну **помоћ** у области руралног развоја за програмски период 2014-2020.године за достизање европских **стандарда** и подизање **конкурентности** производње.То је документ који се акредитује од стране директората за пољопривреду ЕУ.

Документ који дефинише **мере** за подршку руралном развоју у складу са актуелним регулативама ЕУ,као и **критеријуме** и **финансијске** оквире подршке у складу са оквирима дефинисаним овим регулативама.

МЕРЕ IPARD ПРОГРАМА се одвијају у две фазе :

Прва фаза :

- Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава
- Инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и рибарских производа,
- Инвестиције у деверсификацију активности и и развој бизниса на газдинству.

Друга фаза :

- Припрема и спровођење локалних акционих стратегија – LEADER приступ,
- Агроеколошке мере – органска пољопривреда.

Крајњи корисници су пољопривредна газдинства у активном статусу уписана у Регистар пољопривредних газдинстава и то :

- Физичка лица (укључујући предузетнике),и
- Правна лица,са мање од 25% капитала или гласачких права у поседу органа јавне власти.

Корисници морају да докажу да немају неизмирене порезе и доприносе, ни било какве друге неплаћене обавезе према државним и органима локалне самоуправе у тренутку подношења пријаве и да пошаљу потписану изјаву да нису аплицирали за исто улагање код других ЕУ или државних фондова. У случају подошења захтева за инвестиције кроз IPARD, корисник мора да измири све доспеле обавезе по раније одобреним инвестицијама финансираних од стране МПЗЖС. У случају када корисник није власник имања или земљишта где ће се инвестиција вршити, мора да поднесе уговор о закупу који покрива период од најмање 5 година од дана коначне исплате.

Економска одрживост газдинства :

Потенцијални корисник мора да докаже **економску одрживост** газдинства кроз **бизнис план**.

- За инвестиције преко 50.000 ЕУР-а, неопходан је комплетан бизнис план у складу са формом припремљеном од стране IPARD агенције.
- За инвестиције испод 50.000 ЕУР-а потребна је поједностављена везија бизнис плана.

Бизнис план дефинише економску исплативост као потпуну искоришћеност ресурса пољопривредног газдинства, на оптималном нивоу и способност да газдинства раде без јавне финансијске подршке.

Пољопривредно газдинство треба да докаже да ће бити у стању да редовно сервисира своје обавезе.

Дипл.инж АЕ Зоран Старицац

**

ПССС КРУШЕВАЦ

**Cene voća i povrća - kvantitativne pijace u Srbiji
za period 23.2. - 1.3.2015. godine**

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Banana (Banana)	142	100			
Grejpfrut (Grapefruit)	100	100			
Grožđe crno ostalo (Grapes black other)	320				
Jabuka Ajdared (Apples Idared)	50	35	30		
Jabuka Z. Delišeš (Apples G. Delicious)	75	40	35		
Jabuka Greni Smit (Apples G. Smith)	70		40		
Jabuka ostala (Apples other)	65	40			30
Kivi (Kiwi)	150	150			
Kruška (Pear)	100				
Limun (Lemon)	100	110	110		130
Mandarina (Mandarin)	110	100	110		130
Orah (Walnut)	1200	1100			850
Pomorandža (Orange)	80	70	60		100
<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Brokoli (Broccoli)	180				
Karfiol (Cauliflower)	180				
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	240				
Krompir (Potato)	35	25	30		25
Kupus (Cabbage)	80	70	50		40
Luk beli (Garlic)	350	200	250		150
Luk-crni (Onion)	30	30	30		25
Paprika-babura (Pepper-babura)	230				
Paprika-šilja (Pepper-silja)	250				
Paradajz (Tomato)	150		180		
Pasulj-beli (Beans white)	220	200			
Praziluk (Leek)	120	80			
Spanać (Spinach)	120		100		
Tikvice (Zucchini)	200				
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	36				
Šargarepa (Carrot)	45	25	40		30

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 23.2.- 1.3.2015. godine

Jedinica mere dn/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija												Vojvodina						Dominantna cena - Srbija					
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin						
Dviske	sve težine	sve rase	200	150	140																					
Jagnjad	sve težine	sve rase	300	300	300	300	320	350	300	290	300	290	290			310	300									300
Jarad	sve težine	sve rase		170	180	230	200					210														
Junad	350-480kg	sve rase			220				240	220																220
Junad	>480kg	sve rase														240										
Koze	sve težine	sve rase		120		145						130														
Krave za klanje	sve težine	HF																								133
Krave za klanje	sve težine	SM			130					150	150															150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	120	150	120	100						130														
Ovca	sve težine	sve rase	150	140	120	120	130	150		130	160	150				100										150
Prasad	16-25kg	sve rase	220	200	210	190	220	200	250	200	230	190	240			220	250									200
Prasad	<=15kg	sve rase	220	220	220		240		250	200	230	200	240			240	260									220
Telad	80-160kg	HF	340																							
Telad	80-160kg	SM	460			370			350	350		390														350
Tovljenici	80-120kg	sve rase	140	140	140	120	130	140		120	160	150	160			135	150									140
Tovljenici	>120kg	sve rase	130	130		110		130		110	150	140	150			115										130
Šilježad	sve težine	sve rase	200								200	180														200

